

WOORD VOORAF

17

HOOFDSTUK I

Zware bevalling met heuglijke gevolgen. Familiebanden. Tussen een pedante en vrolijke natuur. De zusters. Het vrije rijksstadskind. Schrijfoefeningen. De rijmelaar en de eerste Gretchen-affaire. Geschokt zelfbewustzijn. Serieuze zaken opschorten. Aan de alledaagse voorwerpen een poëtische kant ontlokken.

21

HOOFDSTUK 2

Leipzig. Op grote voet. De grote mannen van gisteren. De affaire met Kdtchen. Vooroefeningen voor een roman in briefvorm. Behrisch. Therapie tegen de jaloezie. 'De nukken van de verliefde'. Praktische oefeningen in de kunst. Dresden. In het beeld verdwijnen. Inzinking.

41

HOOFDSTUK 3

Nagalm van Leipzig. 'De medeschuldigen. Ziekte. Wegen die naar religie leiden. Poging tot vroomheid. Twee mentoren: Ernst Theodor Langer en Susanna von Klettenberg. Zonder zondebesef. De vrome magiër. De ziekenkamer wordt omgetoverd tot een laboratorium. Op zoek naar chemische openbaringen.

63

HOOFDSTUK 4

Vroomheid en Katchen vervagen. Straatsburg. Euforie. De geest van de plek. De domkerk als sportieve uitdaging. 'Over Duitse bouwkunst'. Salzmann. Lersé. De invloedrijke ontmoeting met Herder. De nieuwe waarden: leven, scheppingskracht, individualiteit, uitdrukking. Kaartspelen met Herder.

77

HOOFDSTUK 5

Jung-Stilling. Het aperçu of de gedachtejhts. Psychologie van de opwekking en van het scheppende. Friedenke en de liefdesroman van Sesenheim. Niet naar Parijs. Redevoering over Shakespeare. De verminderde doctor. Einde in Straatsburg.

89

HOOFDSTUK 6

De advocaat. Juridische geschillen als oefening en voorspel voor 'Götz von Berlichingen'. Götz als westernheld. Het vuistrecht. De soevereine mens tegen de moderniteit. Doorzetten ter wille van zijn zuster. De auteur als zelfredzaam individu. Eerste reacties. Goethes levensstijl: druk nietsdoen. Dichten zonder professie. Johann Georg Schlosser. Het kindermoordproces en de Gretchen-tragedie in 'Faust'. Johann Heinrch Merck. Bij de sentimentelen in Darmstadt. De zwerver. De recensent. Goethes vroege esthetica. Een zomerliefde in Wetzlar.

105

HOOFDSTUK 7

Goethes levensstijl: druk nietsdoen. Dichten zonder professie. Johann Georg Schlosser. Het kindermoordproces en de Gretchen-tragedie in 'Faust'. Johann Heinrch Merck. Bij de sentimentelen in Darmstadt. De zwerver. De recensent. Goethes vroege esthetica. Een zomerliefde in Wetzlar.

119

HOOFDSTUK 8

Een portret van de jonge Goethe. Briefwisseling met Kestner. De zelfmoord van Jerusalem. 'Götz' verschijnt. De tip voor ingewijden wordt een ster. Hooggestemde gevoelens. Prometheus. Poëet of pro feet? Mahonie t. Satirische veldtochten tegen de valse profeten.

139

HOOFDSTUK 9

'Dichterlijk gebruik maken van het eigen leven. Wegen naar 'Werther', Wat voor stormen? Levensonlust. Werthers liefde en de lotgevallen van de verbeeldingskracht. Wat we missen als we onszelf missen. Werthers invloed.

155

HOOFDSTUK 10

Het ongeluk van Corneha. 'Clavigo', de trouweloze. Lavater en Basedow. 'Profeten rechts, profeten links, ik, wereldkmd, daartussen. ' Rijnruise in de zomer. Vnendschapsfeest. Friedrich Hemrich Jacobi. Invitatie voor Weimar. Lili en Auguste, een erotisch spiegelkabinet. De twee snelheden. Reis naar Zwitserland. Weimar; bijna een vlucht.

171

TUSSENBSCHOUWING: DE ONDRAAGLIJKE LICHTHEID

193

HOOFDSTUK II

De verwickelingen aan het hof De affaire met Wieland. Het eerste contact met Charlotte von Stem, De dwaze streken in het begin. De reprimande van Klopstock en Goethes afwimpeling daarvan. De benoeming van Herder.

199

HOOFDSTUK 12

'Mijn schrijverschap moet ondergeschikt zijn aan het leven. ' Genialiteit biedt geen bescherming tegen levensdilettantisme. Tegen het literaire wereldje. De geschiedenis met Lenz, de ongeluksvogel,

219

HOOFDSTUK 13

Klinger, Kaufmann. Sturm und Drang op bezoek. De beschermelingen. Pegasus en kantoorschimmel. 'Wilhelm Meisters theatrahsche Sen- dung | gedichteerd, niet

'uitgestort | December 1777: 'Harzreise im Winter' en het godsoordeel,

233

HOOFDSTUK 14

Klucht over het verhevene: 'Triomf van de sentimentaliteit'. Zelfmoord van Christel von Lamberg. Een politieke missie. Weimars zelfbehoud en de vorstenbond. Naar Berlijn. 'Regeren!' Het gemengde en het zuivere. Soldaten rekruteren en 'Iphigenie'. Het tempelcomplex van de kunst.

251

HOOFDSTUK 15

De idee van zuiverheid. Goethes Tao. De kruisiging van Woldemar. Krenking van Jacobi. De tweede reis naar Zwitserland, Friederike en Lili: twee zuiveringen. De mooie Branconi en de verwarring: 'Über allen Gipfeln ist Ruh'. Goethe en Lavater. Religie op de proefbank.

271

HOOFDSTUK 16

Rust en graniet. Verzoening met Jacobi, Lectuur van Spinoza. Lessing, Jacobi en het 'Prometheus -gedicht: 'buskruit voor een explosie'. Naturalisme en idealisme: verharding of vereniging. Jacobi's geloofilosofie en Goethes natuurkunde. Het tussenkaaksbeen. Herstel van de vriendschap met Herder.

291

HOOFDSTUK 17

In Weimar blijven? De moeilijkheden van het dubbelleven. Ontstaan van 'Tasso'. Ambtsbeslommeringen zonder werken. Crisis. Het verzameld werk: een begraafplaats van fragmenten? Goethe wil zijn leven veranderen. Vlucht naar Italië als zelfonderzoek. De risico's. Het heimelijke vertrek.

311

HOOFDSTUK 18

De reis naar Italië. Incognito en zonder adres. Eerste tekenen van losheid. Palladio. 'Ik studeer meer dan ik geniet'. Rome. 'Iphigenie' voltooid. Onder kunstenaars. Moritz. Napels en Sicilië. De betovering van de Phaeaken, Tiveede verblijf in Rome. Egmont' voltooid. Faustina. Afscheid van Rome.

329

HOOFDSTUK 19

Terug naar Weimar. Charlotte von Stem en Christiane Vulpius. Eroticon. 'Römische Elegien'. Eerste ontmoeting met Schiller. Samen met Montz de autonomie van de kunst opnieuw begrepen. De kunst en de andere levensmachten. Nog één keer Tasso en Antonio. Familiegeluk in het jachthuis.

353

HOOFDSTUK 20

De revolutie - 'deze verschrikkelijkste van alle gebeurtenissen'. Tegen de algehele politisering. Goethes loflied op de beperking. Ten oorlog. Goethes nieuwe realisme. Terug in Weimar. Revolutie als farce. 'Der BürgergeneraT' en 'Die Aufgeregten'. De gruwelen van Mainz en 'Reinaert de Vos'.

371

HOOFDSTUK 21

Goethe trekt een kring om zich heen. Liefde, vriendschap, wetenschap en kunst houden het leven in vorm. Fichte in Jena. Goethe nadert de filosofie. Het sterke begin van de vriendschap met Schiller: de 'gelukkige gebeurtenis'. De eerste 'uitwisseling van ideeën'.

387

HOOFDSTUK 22

Bijdragen voor 'Die Horen'. Twee programma's tegen de geesteloosheid van de tijd: Schillers esthetische opvoeding en Goethes sociale beschaving. De 'centaur'. Gezamenlijke campagnes tegen het literaire wereldje: de Nemen. Schillers verloskundige hulp bij 'Wilhelm Meister'. Een antiromantisch werk? 'Die Horen gaat als een nachtkaaars uit.

403

HOOFDSTUK 23

'Herrmann und Dorothea'. Leven ondanks geschiedenis. Op zoek naar vaste grond. Schatgravers. De balladezomer. Langs 'mistige wegen'. Werk aan Faust'. Voorbereidingen voor de reis. Een autodafé. Een episode met Hölderlin. De derde reis naar Zwitserland, De huivering voor de 'empirische wijde wereld' en de overwinning daarvan.

419

HOOFDSTUK 24

De poëtische bron verstopt. Nadenken over genres: drama en epos. 'Propyleien - classicisme. 'Der Sammler und die Seimgen.' Tegen dilettantisme en vals realisme. Hervorming van het theater. De dramaturgie van Weimar. Vertaling van Voltaires 'Mahomet': een schadeloosstelling. Het atheïsme-schandaal rond Fichte. Terug naar 'Faust'.

435

HOOFDSTUK 25

Onder romantici. Met Schelling. Doodziek. Terug in het land der levenden. Een balans van het revolutionaire tijdperk: 'Die natürliche Tochter'. Partijgekrakeel, Narigheid met Kotzebue. Ontstemming en herstel van de vriendschap met Schiller. Schillers dood.

451

463

HOOFDSTUK 26

Rouwverwerking na Schillers dood. Flirt. Opnieuw Faust. Het grote gesprek met Heinnch Luden over 'Faust'. De catastrofe van 14 oktober 1806. Weimar geplunderd en bezet. Goethe in angst en Goethe heeft geluk. Levenswendingen. Ontmoeting met Napoleon in 1808.

467

HOOFDSTUK 27

'Pandora' of Goethes masker met twee gezichten: gedegen Prometheus en dromende Epimetheus. De voltooiing van de 'Farbenlehre'. Over de daden en ondervindingen van het licht. Tegen Newton. Lof op de aanschouwelijkheid. Natuur als levensgevoel en als onderzoeksobject. Ontmoeting met Schopenhauer. De leerling die graag leraar wordt.

489

HOOFDSTUK 28

Eerste krachtmeting met Karoline Jagemann. Toneelstrijd. Werk aan 'Die Wahlverwandtschaften'. De roman als 'tweede deel van de kleurenleer'. De chemie van de menselijke relaties. Hoe vrij is de liefde? Het bewustzijn is geen betrouwbaar wapen. De innerlijke natuur als noodlot. Afbakening van de romantici. Metafysica en fysica van de geslachtelijke liefde. Natuur als afgrond. Ontzegging.

507

HOOFDSTUK 29

Afscheid, Anna Amalia, Moeder. Aanleiding voor een terugblik. Het werk aan de autobiografie begint. Zelfreflectie. Hoeveel waarheid is mogelijkhoeveel verdichting is nodig? De vertelde tijd en de tijd van het vertellen. Herinneringen aan het oude Rijk en de nieuwe machtsverhoudingen. Nadenken over het demonische. Nog een afscheid: de dood van Wieland. Gedachten over onsterfelijkheid.

523

HOOFDSTUK 30

Grote politieke gebeurtenissen werpen hun schaduw. De ondergang van Napoleon en een dubieuze bevrijding. Het 'heilig vuur' brandend houden. Tribuut aan de tijdgeest. Ilafiz en depatnarchenlucht. 'West-östlicher Divan'. Goethe en Marianne. De lyrische beurtzang van de liefde.

543

HOOFDSTUK 31

'West-östlicher Divan': levensmacht van de poëzie. Islam. Religie in het algemeen. Poëet of profeet. Wat is geest? Geloof en ervaring. De erkenning van het heilige. Het indirecte. De Plotinus-kritiek: de geest die door het werkelijke in het gedrang

komt. 'Wilhelm Meisters Wanderjahre' als proef op de som. 'Het verlangen verdwijnt in doen en werken,' Proza en poëzie in strijd. Waarom eigenlijk ontzegging?

563

HOOFDSTUK 32

Herinneringsarbeid. Herhaalde spiegeling. Tussen muren van papier. De oude Goethe onder de mensen. Waarom altijd hetzelfde denken? Tegen de tijdgeest, vóór de besluiten van Karlsbad. Drie keer Manenbad, Ulrike en de elegie. Afscheid.

585

HOOFDSTUK 33

Werk aan Faust, levenslang. 'Fausf eindelijk klaar. Van de hemel via de wereld naar de hel en weer terug. 'Ik zal zorgen dat de delen gracieus en onderhoudend zijn en iets te denken geven'. Wat je daarbij kunt denken.

603

HOOFDSTUK 34

Goethes assistenten. Eckermann en anderen. De laatste door de auteur zelf verzorgde uitgave. Het auteursrecht doorgedrukt. Voor de laatste keer Schiller. Zelter: kort verhaal over een lange vriendschap. Afscheid van Charlotte von Stem, van Karl August, van zijn zoon. Laatste uitstapje: Ilmenau. 'Boven alle bergen is rust. 'Tegen het 'duinpuin van de tijd'. Sterven.

627

SLOTBESCHOUWING OF DIEGENE WORDEN DIE JE BENT 647

NOTEN VAN DE VERTALER

655

KRONIEK

663

LITERATUUR

683

PERSONENREGISTER

697